

عنوان کارگاه

نحوه محاسبه مشارکت در منافع بیمه های عمر و پس انداز و تمام عمر

مدرس:
بیبا جانفشان

اطلاعات مدرس و همکاران

بی‌تا جانفشان: رئیس اداره نظارت مالی بیمه‌های زندگی بیمه مرکزی ج.ا.ا کارشناس ارشد آمار بیمه دانشگاه شهید بهشتی

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه

- سود مشارکت در منافع به عنوان یکی از عوامل موثر در جذاب تر نمودن بیمه های زندگی و جذب مشتریان جدید، ترغیب بیمه گذاران بیمه های زندگی به عدم بازخرید بیمه نامه، افزایش تلاش بیمه گران در کسب بازده سرمایه گذاری مناسب جهت رقابت در بازار و کاهش آثار تورم می تواند موجب توسعه یافتگی بیمه های زندگی شود.
- آشنایی با نحوه صحیح محاسبه، توزیع، پرداخت و سایر ابعاد سود مشارکت در منافع علاوه بر جلوگیری از تضییع حقوق بیمه گذاران، بهره گیری از مزایای برشمرده فوق را می تواند به همراه داشته باشد.

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه (ادامه)

- انواع اصلی بیمه های زندگی طبق ماده ۲ آیین نامه شماره ۶۸
 - بیمه های خطر فوت
 - بیمه به شرط حیات
 - بیمه های مختلط
 - بیمه مستمری
- برای بیمه نامه های عمر زمانی طبق ماده ۶ آیین نامه ذخایر فنی موسسات بیمه شماره ۵۸، الزامی به محاسبه ذخیره ریاضی نمی باشد.
- سایر بیمه نامه های زندگی طبق ماده ۴ آیین نامه شماره ۵۸ ملزم به محاسبه ذخیره ریاضی می باشند.

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه (ادامه)

- نصابهای سرمایه گذاری از محل منابع ذخیره ریاضی شرکتهای بیمه پیش تر بر اساس آیین نامه شماره ۹۷ و در حال حاضر طبق آیین نامه شماره ۱۰۴ صورت می گیرد.
- طبق نمونه صورتهای مالی مصوب شورای عالی بیمه، درآمد سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی در یادداشت "درآمد سرمایه گذاری از محل منابع بیمه ای و سرمایه گذاری های آن در یادداشت "تخصیص سرمایه گذاری و تسهیلات" درج می گردد.

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه (ادامه)

• در بیمه نامه های زندگی بلندمدت دارای ذخیره ریاضی، بیمه گر به دلیل نامشخص بودن بازده حاصل از سرمایه گذاری منابع ذخیره مذکور طی یک سال، اعمال نرخ سود فنی علی الحساب تصریح شده در مقررات را در محاسبات ذخیره ریاضی تضمین می کند. طبق آیین نامه شماره ۶۸:

➤ سود فنی علی الحساب: براساس بند ب ماده ۳ آیین نامه در حال حاضر حداکثر برای دوسال اول بیمه نامه ۱۶ درصد، برای دوسال دوم ۱۳ درصد و برای سال پنجم به بعد ۱۰ درصد

➤ سود مشارکت در منافع: براساس ماده ۱۱ و ۱۲ آیین نامه (در صورت تحقق)

نحوه محاسبه مشارکت در منافع و معرفی اقلام به کار رفته در محاسبه آن

نحوه محاسبه سود مشارکت در منافع

فصل چهارم آیین نامه شماره ۶۸

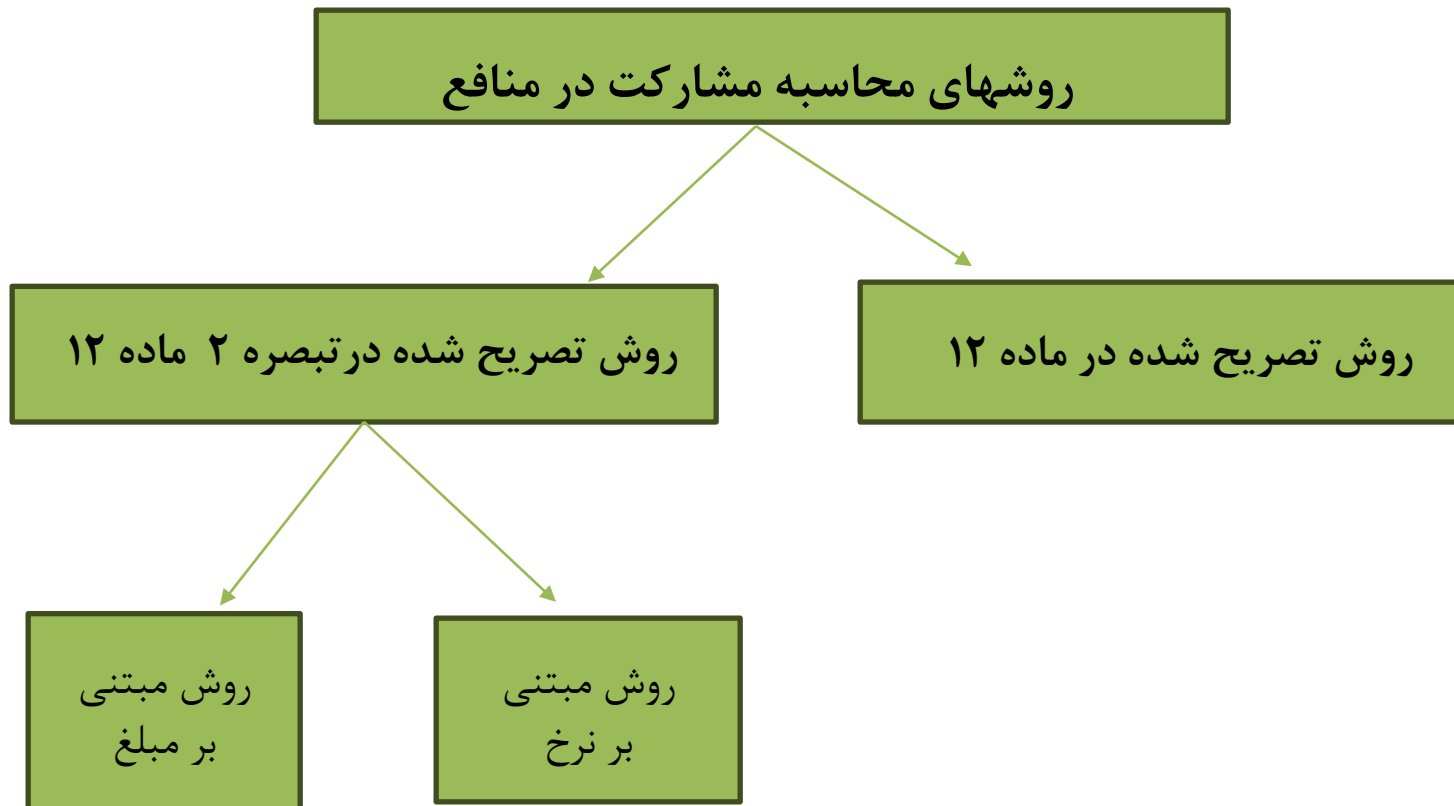
ماده ۱۱: موسسات بیمه مکلفند در انواع بیمه های زندگی جز در بیمه های خطر فوت زمانی بیمه گذاران بیمه های زندگی خود را در حداقل ۸۵ درصد منافع حاصل از مجموع معاملات بیمه های مذکور سهام نمایند.

نحوه محاسبه سود مشارکت در منافع (ادامه)

محاسبه سود مشارکت در منافع طبق آیین نامه ۶۸ به دو روش صورت می گیرد:

ماده ۱۲: موسسات بیمه مکلفند هر سال منافع حاصل از مجموع معاملات بیمه های زندگی موضوع ماده ۱۱ را از جمع ارقام بند الف پس از کسر جمع ارقام بند ب به شرح ذیل محاسبه کنند:

نکته: با توجه به اینکه از این روش مبلغ سود مشارکت در منافع حاصل می گردد برای تبدیل آن به درصد سود قطعی از روش سناریوسازی استفاده می شود.

روش اول محاسبه سود مشارکت در منافع

الف	ب
<u>ذخیره ریاضی در آخر سال مالی قبل</u>	<u>کارمزد پرداختی</u>
<u>حق بیمه دریافتی</u>	<u>مبالغ پرداختی از بابت بازخرید و سرمایه و مستمری ها</u>
<u>کارمزد بیمه های اتکایی واگذاری</u>	<u>حق بیمه اتکایی واگذاری</u>
کارمزد بر منافع (مشارکت در سود) دریافتی بابت بیمه های اتکایی واگذاری	ذخیره ریاضی در آخر سال مالی
<u>سهم بیمه گران اتکایی بابت بازخرید و پرداخت سرمایه و مستمری ها</u>	هزینه های عمومی بیمه گر حداکثر تا ۷ درصد حق بیمه های دریافتی
<u>کارمزد وام های پرداختی به بیمه گذاران</u>	کارمزد پرداختی به بیمه مرکزی موضوع وام ماده ۳۰
<u>خالص درآمد حاصل از سایر سرمایه گذاریهای از محل ذخیره ریاضی موضوع تبصره ۱ این ماده</u>	

مثال عددی محاسبه سود مشارکت براساس ماده ۱۲

محاسبه ذخیره مشارکت در منافع			
۲۰,۰۰۰	مبالغ پرداختی از بابت بازخرید و سرمایه و مستمری	۲۸۵,۰۰۰	ذخیره ریاضی در آخر سال مالی قبل
۳۵,۰۰۰	حق بیمه اتکایی واگذاری	۲۳۵,۰۰۰	حق بیمه های دریافتی
۴۵۰,۰۰۰	ذخیره ریاضی در آخر سال مالی	۱۰,۰۰۰	کارمزد بیمه های اتکایی واگذاری
۱۵,۰۰۰	هزینه های عمومی بیمه گر حداکثر تا ۷ درصد حق بیمه های دریافتی	۰	کارمزد بر منافع مشارکت در سود دریافتی بابت بیمه های اتکایی واگذاری
۰	کارمزد پرداختی به بیمه مرکزی موضوع وام ماده ۳۰	۵,۵۰۰	سهم بیمه گران اتکایی بابت بازخرید و پرداخت سرمایه و مستمری ها
۳۵,۰۰۰	کارمزد پرداختی به نمایندگان	۲,۵۰۰	کارمزد وام های پرداختی به بیمه گذاران
۰		۶۰,۰۰۰	خالص درآمد حاصل از سایر سرمایه گذاری های از محل ذخایر ریاضی
۵۵۵,۰۰۰		۵۹۸,۰۰۰	جمع
	۴۳,۰۰۰		خالص سود مشارکت در منافع
	۳۶.۵۵۰		۸۵٪ خالص سود مشارکت در منافع (سهم بیمه گذاران)

روش دوم محاسبه سودمشارکت درمنافع

- تبصره ۲ ماده ۱۲: در انواع بیمه های زندگی جز در بیمه های به شرط فوت در پایان هر سال حداقل ۸۵ درصد منافع مازاد بر نرخ سود فنی مورد عمل، حاصل از سرمایه گذاری ذخایر ریاضی خود را مستقیماً و به نسبت ذخیره ریاضی پایان سال قبل هر بیمه نامه محاسبه و به رقم ذخیره ریاضی بیمه نامه مذکور اضافه نمایند و مراتب را طی الحاقی حداکثر تا قبل از پایان سال بعد به اطلاع بیمه گذاران ذی ربط برسانند.

۱) روش مبتنی بر نرخ: مابه التفاوت ذخیره ریاضی محاسبه شده با اعمال نرخ بازده سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی بر بیمه نامه ها و ذخیره ریاضی محاسبه شده با نرخ سود فنی علی الحساب

اعمال مابه التفاوت نرخ های فوق روی مجموع ذخیره ریاضی بیمه نامه ها برای رده های مختلف سود فنی علی الحساب

مابه التفاوت ذخیره ریاضی محاسبه شده بر اساس تک تک بیمه نامه ها بر اساس سود فنی علی الحساب و سود قطعی

اعمال
مابه التفاوت نرخ های
فوق جهت درج مبلغ
ذخیره مشارکت در
منافع در صورتهای
مالی

روشهای محاسبه مشارکت در منافع براساس تبصره ۲ ماده ۱۲ در بازار بیمه

مابه التفاوت ذخیره ریاضی براساس نرخ سود تضمینی و نرخ سود قطعی مندرج در ستون دوم و ستون سوم

مشارکت در منافع	ذخیره ریاضی بیمه نامه ها با اعمال نرخ سود قطعی	ذخیره ریاضی بیمه نامه ها با اعمال سود تضمینی	نرخ سود فنی علی الحساب
۳,۵۶۵	۳۹,۱۴۴	۳۴,۹۵۰	۱۰٪
۱,۵۶۱	۲۲,۲۳۶	۲۰,۴۰۰	۱۳٪
۱,۱۶۶	۲۰,۹۷۲	۱۹,۶۰۰	۱۵٪
۲۴۵	۵,۰۸۸	۴,۸۰۰	۱۶٪
۶,۵۳۷			

روشهای محاسبه مشارکت در منافع براساس تبصره ۲ ماده ۱۲ در بازار بیمه

در شرکتهایی که از روش مبتنی بر نرخ مربوط به تبصره ۲ ماده ۱۲ استفاده می کنند بازده سرمایه گذاری از تقسیم درآمد سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی بر سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی سهم نگهداری یکی از بازه های زمانی زیر تعیین و به عنوان سود قطعی اعلام می شود:

➤ ابتدای دوره

➤ متوسط ابتدا و انتهای دوره

➤ میانگین موزون ماهانه

➤ روزانه

روشهای محاسبه مشارکت در منافع براساس تبصره ۲ ماده ۱۲ در بازار بیمه

۲) روش مبتنی بر مبلغ: هشتاد و پنج درصد مابه التفاوت درآمد سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی و مبلغ سود تضمینی طی

محاسبه ذخیره مشارکت در منافع (براساس تبصره ۲ ماده ۱۲)	
۱۳,۰۰۰	درآمد سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی
۵,۵۰۰	سود فنی علی الحساب پرداختی طی سال
۷,۵۰۰	منافع مازاد بر سود فنی علی الحساب
۶,۳۷۵	هشتاد و پنج درصد منافع مازاد

توزیع سود مشارکت در منافع

مواد مرتبط با ملاک تسهیم سود مشارکت در آیین نامه ۶۸

تبصره ۲ ماده ۱۲: ... حداقل ۸۵ درصد منافع مازاد بر نرخ سود فنی مورد عمل، حاصل از سرمایه گذاری ذخایر ریاضی خود را مستقیماً و به نسبت ذخیره ریاضی پایان سال قبل هر بیمه نامه محاسبه و به رقم ذخیره ریاضی بیمه نامه مذکور اضافه نمایند.

ماده ۱۳: سهم هریک از بیمه گذاران از منافع به نسبت ذخیره ریاضی بیمه نامه آنها از کل ذخایر ریاضی بیمه نامه ها یا بر مبنای دیگری که بیمه مرکزی تأیید کند معین می شود.

مهلت توزیع سود مشارکت در منافع

مهلت توزیع سود مشارکت در منافع هر دوره مالی با توجه به تبصره ۲ ماده ۱۲ حداکثر تا پایان سال بعد می باشد

روشهای پرداخت سود مشارکت در آیین نامه

ماده ۱۴: موسسات بیمه باید پس از تعیین منافع قابل تقسیم در آخر هر سال سهم هر یک از بیمه گذاران از منافع مزبور را بر حسب توافق با بیمه گذار به عنوان **حق بیمه یکجا برای افزایش سرمایه بیمه نامه یا افزایش ذخایر ریاضی منظور و یا به صورت نقدی پرداخت نمایند.**

پرداخت سود مشارکت در بازار بیمه

- بخش قابل توجهی از سود مشارکت در منافع در قالب افزایش ذخیره ریاضی توزیع می گردد.
- حق بیمه یکجا برای افزایش سرمایه بیمه نامه برای بیمه نامه های عمر و پس انداز، تمام عمر و موارد مشابه می باشد که این روش به ندرت مورد استفاده قرار گرفته است.
- در موارد خاص که پرداخت سود مشارکت از دو طریق فوق میسر نگردد، پرداخت سود به صورت نقدی انجام می شود.

نمایش ذخیره مشارکت در منافع در صورتهای مالی

- ذخیره مشارکت در منافع با توجه به اقلام تشکیل دهنده آن و استفاده از درآمد سرمایه گذاری ناشی از ذخیره ریاضی سهم نگهداری شرکت، در صورتهای مالی به صورت سهم نگهداری شناسایی و در یادداشت "ذخیره مشارکت در منافع" درج می گردد.

نکته: سود مشارکت دریافتی بیمه گذار می بایست برابر سود مشارکت سهم نگهداری بعلاوه سود مشارکت سهم بیمه گر اتکایی باشد.

مشارکت در منافع سهم بیمه گر اتکایی

- ماده ۳۱ و ۳۲ آیین نامه شماره ۶۸ به معرفی روش محاسبه منافع حاصل از مجموع معاملات بیمه های زندگی توسط بیمه گر اتکایی می پردازد.
- سود مشارکت پرداختی توسط بیمه گر اتکایی اجباری، از نرخ مشابه نرخ بازده سرمایه گذاری بیمه های زندگی اعلامی توسط شرکت بیمه محاسبه می گردد.

مثال عددی تعیین سود مشارکت یک بیمه نامه در یک سال

شرح	تاریخ مبنای محاسبه	اندوخته تا تاریخ	مبلغ مبنای محاسبه	اندوخته با اعمال درصد سود تضمینی	اندوخته با اعمال درصد سود قطعی ۳۰.۵
هزینه پوشش در سررسید قسط_کامل تسویه شده	1399/08/21	-	14,325,590	(14,325,590)	(14,325,590)
وصول حق بیمه	1399/08/22	(14,331,400)	28,380,000	14,048,600	14,043,987
پرداخت کارمزد و پیگیری وصول	1399/08/22	14,048,600	5,886,000	8,162,600	8,157,987
ذخیره ریاضی در پایان سال ۱۳۹۹	1399/12/30	8,597,480		8,597,480	8,953,959
سود مشارکت	1399/12/30	8,597,480	356,480	8,597,480	8,953,959

- سود مشارکت سهم نگهداری: ۳۵۶,۴۸۰
- سود مشارکت سهم گر اتکایی: $۹۴,۷۶۰ = (۰.۲۱/۰.۷۹) * ۳۵۶,۴۸۰$

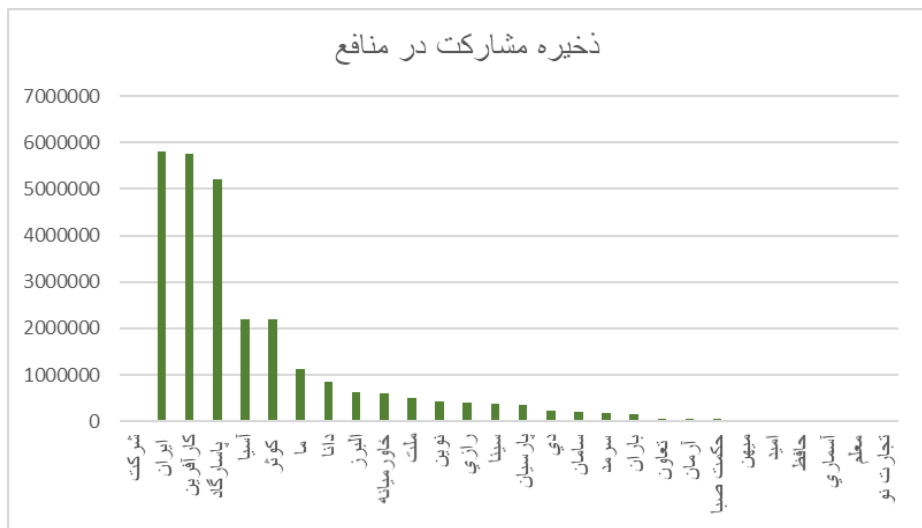

آمار مرتبط با ذخیره مشارکت در منافع بازار بیمه طبق صورتهای مالی سال ۱۴۰۱

ذخیره مشارکت در منافع	شرکت	ذخیره مشارکت در منافع	شرکت
۲۲۳,۵۷۶	دی	۵,۸۱۵,۵۶۷	ایران
۲۱۱,۱۳۴	سامان	۵,۷۵۸,۲۷۵	کارآفرین
۱۸۳,۴۲۸	سرمد	۵,۲۱۸,۶۷۰	پاسارگاد
۱۶۷,۵۹۸	باران	۲,۲۰۰,۵۹۴	آسیا
۶۰,۱۰۷	تعاون	۲,۱۸۶,۱۹۵	کوثر
۵۳,۸۳۳	آرمان	۱,۱۳۳,۷۲۲	ما
۴۷,۹۹۸	حکمت صبا	۸۴۲,۶۶۵	دانا
۱۹,۴۳۰	میهن	۶۲۲,۵۸۰	البرز
۶,۶۰۰	امید	۶۱۳,۵۴۴	خاورمیانه
۵,۱۸۲	حافظ	۵۱۵,۹۱۰	ملت
۷۹۶	آسماری	۴۴۲,۳۲۶	نوبین
-	معلم	۴۰۵,۰۰۰	رازی
-	تجارت نو	۳۷۴,۶۷۸	سینا
	کاریزما	۳۵۰,۰۰۰	پارسیان
۲۷,۴۵۹,۴۰۸	مجموع		

۳۳۲,۱۰۲,۶۲۷	ذخیره ریاضی سهم نگهداری ابتدای دوره
۴۵۹,۲۶۹,۶۳۶	ذخیره ریاضی سهم نگهداری انتهای دوره
۳۲۴,۵۴۹,۸۲۸	سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی ابتدای دوره
۴۵۳,۸۲۰,۲۷۷	سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی انتهای دوره
۷۹,۲۲۹,۴۸۴	مجموع درآمد سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی
۲۰٪	متوسط بازده سرمایه گذاری از محل ذخیره ریاضی
۲۷,۴۵۹,۴۰۸	مجموع ذخیره مشارکت در منافع

نمودار مقایسه سهم ذخیره ریاضی و مشارکت در منافع از کل بازار

تخصیص سود مشارکت به بیمه نامه های خارج شده طی دوره

تخصیص سود مشارکت در منافع به بیمه نامه های خارج شده طی دوره

بخشنامه شماره ۹۹/۴۰۵/۷۲۸۴۲ مورخ ۱۳۹۹/۶/۲۴ بیان می دارد نظر به خودداری برخی شرکتهای بیمه از پرداخت سهم سود مشارکت در منافع آن دسته از بیمه نامه هایی که بیمه گذاران آنها قبل از اتمام سال مالی یا تعیین مشارکت در منافع اقدام به بازخرید یا دریافت سرمایه بیمه نامه نموده اند ضمن تاکید بر رعایت دقیق قوانین و مقررات اعلام می دارد موسسات بیمه موظفند تمامی بیمه گذاران بیمه های زندگی ذخیره دار را که منابع آنها در ایجاد سود مشارکت آن سال نقش داشته متناسب با مدت زمان و میزان ذخیره ریاضی بیمه نامه در سود مشارکت قطعی سهام نمایند.

روشهای اجرای بخشنامه

- پرداخت بر اساس بالاترین نرخ سود فنی علی الحساب در صورت موافقت بیمه گذار
- پرداخت نقدی سهم سود مشارکت بیمه نامه پس از مشخص شدن درصد سود قطعی و نهایی شدن مبلغ سود مشارکت

با سپاسی از شما

